

PRÆFATIO

Anno superiore ad meam præcipue spiritua-
lem utilitatem conscripsi mihi ipse libellum
de Ascensione mentis in Deum per
scalas rerum creaturarum. Nunc, quoniam
placet Deo senilem ætatem meam adhuc
longius aliquando protrahere, subit animum
De celesti patria, ad quam anhelamus omnes
filii Adam, qui hanc vallem mortalitatis ge-
mentes et fientes incolimus, aliquid medita-
ri, et meditationes stylo alligare, ne per-
eant. Igitur in Scripturis sanctis, quæ sunt
veluti epistolæ consolatoriæ de patria cele-
sti ad exilium nostrum a Patre transmis-
sæ, quatuor nomina reperio, ex quibus ut-
cumque bona illius loci nobis innotescere
possunt. Nomina sunt, Paradisus, Domus,
Civitas, Regnum. De paradiso B. Paulus,
Scio, inquit, hominem in Christo ante annos
quatuordecim, raptum in tertium cælum (II
Cor. xii.); et paulo post, Raptum in Para-
disum; ubi, ne putarem eum de Paradiso
terrestri loqui, præmisit, Raptum in tertium
cælum. De Domo sic ipse Filius Dei loquitur:
In domo Patris mei mansiones multe sunt
(Joan. xiv.). De Civitate Apostolus ad He-
bræos, Accessistis, inquit, ad civitatem Dei
viventis, Jerusalem cælestem (Hebr. xii.). De
Regno cælorum Dominus ipse apud Mat-
thæum Evangelistam, Beati pauperes spi-
ritu, inquit, quoniam ipsorum est regnum
cælorum (Matth. v.); atque hoc nomine in
omni sacra Scriptura nullum est frequen-
tius. Paradisus vocatur locus sanctorum in
cælo, quoniam locus est amenissimus, et
deliciis affluens. Sed quoniam potuissent
homines existimare, paradisum esse hortu-
lum, in angulo domus positum, qui paucis-
simos homines caperet, addidit Spiritus in
Scripturis nomen Domus: quia domus re-
gia palatium ingens esse solet: ubi præter
hortum sunt etiam aula, triclinia, cubacula,
et alia id genus multa. Sed quoniam domus,
quantumvis magna, non multos homines

capere potest; ne putarem, paucissimos
omnino fore qui ad vitam æternam perti-
neant, addit Scriptura nomen civitatis, quæ
multos hortos, et multa palatia capiat. Sed
quoniam de Beatorum numero scripsit S.
Joannes in Apocalypsi, Vidi turbam ma-
gnam, quam dinumerare nemo poterat (Apoc.
vii.); et nulla est civitas, quæ turbam in-
numerabilem complecti in sinu suo possit;
Scriptura sancta vocabulum regni, et regni
cælorum adjunxit, quo loco nullus est in
rerum universitate capaxior.

Sed rursus, quoniam in amplissimo regno
multi sunt homines, qui plurimos ejusdem
regni incolas numquam vident, nec nomina
eorum tenent, neque sciunt an unquam
fuerint in rerum natura? et certum est,
beatos homines omnes ab omnibus videri,
et sciri, et inter se familiariter versari, ut
amicos et proximos: ideo Scriptura non
contenta nomine regni, addit nomen civita-
tis, ut intelligeremus, incolas ejus regni,
quamvis spatiosissimi et maximi, esse vere
cives sanctorum, et inter se ita conjunctos
et familiares, ut sunt cives unius exiguæ
civitatis. Ac ut præterea sciremus, felices
illos homines non solum esse cives sancto-
rum, sed etiam domesticos Dei, imo etiam
filios Dei, ideo Spiritus sanctus, quam ap-
pellaverat Civitatem, appellavit etiam do-
mum. Denique quia beati omnes isdem in
cælis deliciis fruuntur, ideo locum illum
paradisum nominavit.

Itaque quatuor illæ voces, regnum, civi-
tas, domus, paradisus, rem unam atque
eamdem significant; et paradisus ille tam
est amplus, ut domus, civitas, et regnum
vere dici possit. Ergo de hoc felicissimo
loco primum sub nomine regni, deinde sub
nomine domus, denique sub nomine para-
disi, ipso Deo bene juvante, meditari in cu-
biculo cordis, et quæ Deus ipse suggerere
dignabitur, litteris mandare proposui.

Addam sub finem operis sex alia nomina, non locorum, sed rerum, ex parabolis Domini, videlicet: Thesaurum absconditum in agro, Margaritam pretiosam, Denarium diurnum, Gaudium Domini, Cœnam magnam, Nuptias regias, et alia duo ex Apo-

stolo, bravium, et coronam. Sic erunt in universum considerationes duodecim de nominibus duodecim, quibus in Scripturis sanotis felicitas sanctorum aeterna describitur.

DE

ÆTERNA FELICITATE SANCTORUM

SUB NOMINE REGNI DEI

LIBER PRIMUS

CAP. I.

De amplitudine regni Dei.

Doctrina de regno cœlorum quanti momenti sit, vel ex eo cognosci potest, quod Magister cœlestis, Christus, conciones suas a verbis illis inchoavit: *Penitentiam agite, appropinquavit enim regnum cœlorum.* (Mat. III, 2.) Et omnes fere parabolas suas de regno cœlorum composuit, dicens: *Simile factum est regnum cœlorum.* (Mat. XIII, XVIII, XX, XXI, XXII, XXV.) et post resurrectionem suam, in illis ultimis quadraginta diebus ante Ascensionem, apprensus discipulis, loquebatur de regno Dei, ut Sanctus Lucas in Actis Apostolorum testatur. Itaque initium, et progressio, et consummatio sermonum Christi, regnum cœlorum fuit. (Act. I.) Nos tamen hoc loco non omnia, quæ de regno cœlorum disputari possunt, explicare aggredimur; sed ea solum, quæ ad locum et statum beatorum pertinent; atque illud in primis, cur locus et status beatorum, regnum cœlorum in sacris litteris nominetur.

Habitatio sanctorum multis de causis regnum cœlorum dicitur. Primum, quia regio est amplissima, et multo amplior, quam humane cogitationis angustia capere possint. Orbis terre, qui veluti punctum est, si comparetur ad supremum cœlum, multa et magna regna complectitur, ut vix numerari queant: quantum igitur erit regnum illud, quod est unicum, et per totam cœli cœlorum latitudinem spatiaque diffunditur? Neque

solum continet regnum Dei supercœlestem regionem; sed omnem rerum hanc universitatem. Est enim supercœlestis regio, quæ proprie regnum cœlorum dicitur, prima quasi provincia regni Dei, in qua primarii principes resident, qui sunt omnes filii Dei. Secunda provincia dici potest aetherea, in qua stellæ morantur: quæ stellæ, quamvis in se animatæ non sint, tamen sic ad nutum Creatoris obediunt, ut viventes et animate dici possint, juxta illud Ecclesiasticum: *Regem, cui omnia vivunt, venite adoremus.* Tertia provincia est aerea, in qua venti nubesque discurrent, et procellas, pluvias, nives, grandines, tonitrua, fulgura efficiunt, et in qua etiam volucres generum diversorum spatiantur et volant. Quarta provincia est aënea, quæ maria, fontes, flumina, lacusque complectitur, in quibus pisces procreantur, *Qui perambulant semitas maris.* (Ps. VIII.) Quinta est terrea, quæ quasi æmula cœli, habitatores nobilissimos, sed non beatissimos, habet, homines videlicet ratione præditos, sed mortales: qui tamen dominantur bestiis terræ, volucris cœli, et piscibus maris. Postrema est provincia subterranea, quæ quasi Arabia deserta nullos omnino fructus bonos producit, sed spinas solum et tribulos, in qua degunt spiritus reprobi, qui superbia sua hoc meruerunt, ut qui voluerunt esse primi, fierent novissimi; et qui super astra cœli exaltare sedem suam conati sunt, ad imos inferos detruderentur: atque hic locus expectat omnes illos homines, qui tanquam socii dæmoniorum in flagitiis et sceleribus vo-